Från: [redacted]
Skickat: Sun, 29 Sep 2024 13:21:29 +0100
Till: "RLK Funk Registrator" <registrator.rlk@regionstockholm.se>
Ämne: remissavrar regionplanen
Bilagor: regionplanenremissvar .pdf

Hälsningar [redacted]

Samrådsremiss - synpunkter

I vårt gemensamma svar på samrådsremissen vill vi lyfta fram att samhället (på alla nivåer) behöver ökade insikter om hyresrättens betydelse och behandla den som likvärdig ett ägt boende.

Remissens utgångspunkt och struktur:

Agenda 30, som innefattar *hållbara städer med säkra bostäder till överkomlig kostnad,* är ett viktigt övergripande mål.

Samrådremissen lyfter fram många positivt värdeladdade kvaliteter som vi gärna ser förverkligade i regionen (men före 2060)*: Jämlikhet, trygghet, framtidstro, livskvalitet, delaktighet, fungerande bostadsförsörjning mm.*

Inget av dessa borde vara utopier - men de måste få reellt innehåll som stämmer med orden.

Samtidigt är dessa värden inskrivna i en nivå-mall som är svår för ”vanliga” medborgare att överblicka: * Regionens styrkor och utmaningar som en slags botten, *visionerna för framtiden, *de övergripande målen för 2040, *de vanliga målen¸ *prioriteringar och *det man *ska* göra, *indikatorer som bestäms senare. - Den strukturen ställer höga pedagogiska krav på presentationen.

Styrkor att bygga vidare på :

Livskvalitet.

Här vill vi lägga till att ”en bra bostad” hör till det allra viktigaste för den *enskildes* livskvalitet. När bostad saknas eller riskerar att förloras förändras livskvaliteten i grunden oavsett det som nämns. (Gestaltning, byggnader och institutioner. Globen, Dramaten, Aula Medica osv. Man kunde också nämnt bildningshuset ABF.) Själva livskvaliteten upplevs av den enskilde.

* ***Människorna - Stockholmsregionens kanske främsta styrka,*** beskriver hur människorna gör Stockholmsregionen till en intressant ”marknad för globala företag :

> …att testa och lansera sina tjänster och produkter på och bidrar till bilden av en världsledande teknik och innovationshubb (IKT, Life science, finans, miljöteknik, kulturella branscher, kreativa branscher, besöksnäring. Högspecialiserad industriell tillverkning. Speciellt viktig är information och kommunikationsteknologi. 57 % av huvudkontor i Norden finns i Stockholm På tredje plats efter London och Paris när det gäller globala huvudkontor).

Det är ett mycket marknadsinriktat sätt att lyfta fram människans roll i samhället. Gruppen människor behöver kompletteras med alla de andra; lärare, poliser, sjukvårdspersonal och många andra som möjliggör stockholmsregionens ”plats på världskartan”.

Utmaningar:

Växa på ett hållbart sätt

Det behövs bostäder för alla som arbetar i företagen och som ser till att samhället kan behålla alla människor som ska utveckla Stockholm. Utan bostäder blir regionen inte attraktiv för företagen. Idag är det många som flyttar på grund av bostadssituationen.

Planen lyfter fram att ett hållbart växande kräver att *”olika intressen vägs mot varandra”.* Vi hade gärna velat veta mer om vilka slags intressen som åsyftas och hur resonemang om avvägningen.

En förväntad intressekonflikt skulle kunna vara den mellan kommunernas del i ansvaret för helheten och det bostadsförsörjningsansvar man vill åta sig. Det finns kommuner som idag saknar planer för bostadsförsörjning, bygger för få hyresrätter (eller inga alls) och som helt saknar allmännytta.

På många ställen i remissen antyds en problematik som endast insatta vet vad det syftar på.

Minska skillnaden i livsvillkor och öka tryggheten.

Här vill vi komplettera med att segregationen alltid har minst två sidor. Likväl som det finns områden där många har låga inkomster så finns det utpräglat rika priviligierade områden. Samtidigt som vissa områden (vad man nu kallar dem) behöver omsorgsfull planering och resurser så behöver andra öppna upp för att låg och medelinkomsttagare ska kunna bo där.

Men alla de som har vad man kallar ansträngd ekonomi (i den mån de har bostad) är oftast hyresgäster; dvs bor i den upplåtelseform som staten tagit sin hand ifrån och på så vis förstärkt ojämlikheten. Stat region och kommun, har alla del i ansvaret för bättre villkor för hyresrätter. Regionen bör alltså ställa krav uppåt i hierarkin.

** Kommuners samarbete kring målen n*ämns inte men är kanske den största utmaningen

*

Vi noterar att det som sägs vara ”regionens styrkor att bygga vidare på” anges mer detaljerat än ”utmaningar”. Exempel: *”Stockholm har flest unicorns[1] per capita, näst efter Silicon Valley med 0,8 företag per 100 000 invånare”.* - Hur ska vi bygga vidare på det?

Vi är överhuvudtaget tveksamma till ett fokus på marknadsmässig tävlan. Regionen ska använda/utveckla resurser så att helheten fungerar bättre för *både* invånare och företag. Inte som om den vore en övergripande marknad som konkurrerar med andra delar av Sverige - utan som en del av vårt demokratiska system.

Visioner, mål och prioriteringar

Målet, en bostadsförsörjning som tillgodoser invånarnas behov delar vi givetvis.

Vi skulle också vilja veta *hur* regionen planerar för bostadsförsörjning för ***alla slags hushåll och inkomstgrupper - i h e l a regionen.***

Men det visar sig att planen bygger på ett k o m m a n d e demografiskt allmänt behov av antalet bostäder som behöver finnas. Den räknar inte in det nuvarande underskottet (de som inte har bostad, de som är trångbodda eller inte har godtagbar standard) och räknar inte med vilka som inte har råd med de nya bostäderna. *Där finns inga resonemang utifrån behov, storlekar eller upplåtelseform. (mer än att det ska vara olika)*

Länets årliga rapport ***Läget i länet*** innehåller den typen av fakta (rapporten finns inte med i referenslistan). Där lyfter man t.ex. fram olika svårigheter när det gäller bostadsförsörjning: kommunerna tar inte samma ansvar, fastighetsägare hittar inte långsiktig finansiering för att bygga och lägenheterna är svåruthyrda när hyrorna blir höga.

Där sägs också att oenigheten mellan kommuner är särskilt synlig när kommunen ska arbeta med riktlinjer för bostadsförsörjning och att ett antal kommuner inte har riktlinjer över huvud taget.

[1] *Hur många vet att det betyder uppstartsbolag??*

Allt detta pekar mot att det kommer att krävas mycket av samarbetet kring bostadsförsörjning. Ansvaret ligger på länsstyrelsen. Det kunde ha poängterats mer utförligt i remissen.

Bostadsmarknaden ska ***erbjuda en mångfald av boendeformer av varierande storlek och upplåtelseformer.***

Idag är det stora skillnader mellan andelen hyresrätter/bostadsrätter/småhus i kommunerna och flera kommuner saknar helt allmännytta. Kommer regionen att verka för en ökad andel hyresrätter där det finns få? Ska regionen arbeta för att allmännytta ska finnas i alla kommuner?

Vi noterar att just allmännyttan som boendeform överhuvudtaget inte nämns i rapporten. Allmännytta är idag kommuners mest effektiva verktyg att säkerställa sin lagstadgade bostadsförsörjning.
Är det kontroversiellt att nämna att vissa kommuner erbjuder allmännytta och andra inte?

Det är tydligt stora skillnader mellan hur kommunerna tar sig an sina invånares boende. Vissa kommuner har övervägande ägt boende, vissa kommuner har redan förtätat sina områden med flerfamiljshus, andra har ett stort bestånd av småhus.
Tänker man sig att olikheterna på sikt ska minska eftersom regionen ses som en enhetlig marknad.

* Vidare står att **man ska *nyttja och värna* det befintliga bostadsbeståndet bättre** men inget om på vilket sätt. Menar man de äldre hyreshusen? Ska de förtätas uppåt med fler våningar på de äldre trevåningshusen? Eller hus på gården? Hur ska småhusen nyttjas eller ska de värnas? Ska deras tomter användas?
Det hade varit bra med exempel. **Nyttja och värna kan ge olika associationer.**

**** sänkta trösklar på bostadsmarknaden*** så att fler får tillgång till godtagbara bostäder som svarar mot hushållets behov. Enligt *Läget i länet* kan det gälla väldigt många:

60 procent har inte råd att hyra en nyproducerad lägenhet,
70 procent kan inte kan köpa en bostadsrätt och
10 procent har råd att köpa ett småhus.

Hur ska trösklar sänkas så att de kan hjälpa många? Billigare lån till hus, bostadsrätt/Social housing/Hyresgarantier/En allmännytta som inte behöver ge vinst/ Återinfört investeringsbidrag?

Det här är en starkt politisk fråga som inte belystes i senaste valet även om det borde gjort det.
Många av frågorna som nämns i planen tillhör politiken och är viktiga frågor att diskutera inför val.

> *En fråga vid sidan av: Kan planen beskrivas som ett politiskt verktyg vid sidan av det demokratiska systemet eller i samklang med det? Hur är "vanliga" medborgare involverade*? *Kommunerna har olika politiska majoriteter som på många sätt korresponderar med dess unika bostadssituation.*

* ***Planprocesserna:*** Regionen vill att planprocesser ska vara *effektiva och förutsägbara* när det gäller bland annat regelverk och handläggningstider. Det förutsätter att ***själva planeringen*** måste vara omsorgsfull och förberedd på alla sätt så att förarbetet inte missar problem som sedan fördröjer planprocessen, vilket inte är ovanligt.

En fråga är hur medborgares inflytande över detaljplaner kan kommer i konflikt med planeringsprocessens effektivitet och förutsebarhet.

Målet goda livsmiljöer där invånare känner delaktighet i samhällsutvecklingen

****Attraktiva livsmiljöer och nyttja lägen…:***

Här vill vi gärna veta vad ”*sammanhållen bebyggelsestruktur*” innebär.

Natur, kultur och rekreationer, konst, lek kan ingen tycka är fel. Men om det innebär en kraftig förtätning där man utnyttjar små skogsdungar och husen ligger tätt är det en annan sak. Många av Stockholms förorter vid tunnelbana är till exempel redan kraftigt förtätade och nyttjade till max.

Stärkta livsvillkor

Här lyfter man fram kunskapen om segregationens effekter på utvecklingen. livsvillkor definieras som människors förmågor att leva fullgoda liv. Men ordet ”förmåga” ska förstås bytas mot **”möjligheter”.**

En del i segregationsprocessen handlar om hur vi benämner olika saker. Vi pratar oftast om de ekonomiskt mest utsatta som samhällsproblem. Motsatsen (de med väldigt stora inkomster) som problem diskuteras inte. Det kan handla om ekonomi, livsstil, klimatpåverkan osv. Men om vi på allvar ska prata om segregation måste vi vilja se hela sammanhanget, där hyresrättens villkor är en del. Förutom att göra allt vi kan för att förbättra villkoren i missgynnade områden.

Trygghet och framtidstro

I remissen står att ”alla människor ska se sig själva som en del av samhället. För att värna om demokratin ska fler invånare var delaktiga i civilsamhället och samhällsutvecklingen*”.*

Något som inte har nämns i sammanhanget är att segregationen också innebär ett ojämnt demokratiskt inflytande. I vissa områden röstar bara hälften av invånarna;

En långsiktig plan för metoder att öka valdeltagandet i alla områden kunde vara en tydlig uppgift för regionen. En indikator för det är lätt att följa upp.

Det behövs också en plan för hur remissen ska diskuteras av alla oss som den handlar om.

I sin helhet är samrådsmålen med prioriteringar mycket bra men otydligt konkretiserade och inte sällan på ett motsägelsefullt sätt.

Undertecknas, boende i Stockholm

[redacted]